

Arqueologia dels Orígens de l'Estat

Codi: 100727

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Rafael Micó Pérez

Correu electrònic: Rafael.Mico@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Rafael Micó Pérez

Prerequisits

Sense prerequisits.

Objectius

En el decurs de l'assignatura s'exposaran i debatran les propostes més rellevants al voltant de la concepció de l'Estat com a fenomen històric en sí mateix, i també com a categoria d'anàlisi social.

Els continguts s'estructuren en dues parts:

1. Teories de l'Estat en el pensament filosòfic occidental. Es tractarà el concepte "Estat" al llarg del temps, amb la finalitat d'exposar i avaluar críticament els models filosòfics més influents dins la tradició del pensament occidental, subratllant la seva influència en l'arqueologia.
2. Arqueologia de l'Estat. Es plantejarà la qüestió de la formació de l'Estat a partir de la recerca en arqueologia i, subsidiàriament, en antropologia. Des d'aquesta perspectiva, s'analitzaran les condicions i mecanismes que van conduir a la formació d'Estats a diferents èpoques i regions del món.

Competències

- Arqueologia
- Contextualitzar els conceptes de la teoria arqueològica i el seu origen, i distingir els principals debats epistemològics i metodològics en les ciències socials.
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats als casos d'estudi.
2. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
3. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics.
4. Conèixer els debats arqueològics principals entorn de la prehistòria.
5. Dominar els processos de canvi que es produeixen a la prehistòria.
6. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
7. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
10. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.

Continguts

Part I: Teories de l'Estat en el pensament filosòfic occidental.

1. Política i govern en el món clàssic: Plató i Aristòtil.
2. El pensament cristià: Agustí d'Hipona i Tomàs d'Aquino.
3. Maquiavel i la teoria moderna de l'Estat: tecnologies del poder.
4. La concepció moderna de l'Estat: Hobbes i el individualisme radical; Locke i l'emergència liberal; Rousseau, assemblea i contracte social.
5. Hegel i la concepció racional de l'Estat.
6. Evolucionisme, Civilització i Estat: Morgan.
7. La teoria marxista de l'Estat: Marx, Engels i Lenin.
8. La crítica anarquista contra l'Estat: Bakunin.
9. L'Estat actual: ¿Estat global? Mundialització i globalització.

Part II: Arqueologia de l'Estat.

1. L'arqueologia i la recerca de la formació de la Civilització i l'Estat.
2. V. G. Childe i la "Revolució Urbana".
3. L'arqueologia processual i el neoevolucionisme en antropologia: recerques sobre "societats complexes".
4. Materialisme històric i arqueologia de l'Estat.
5. Casos d'estudi des de l'arqueologia prehistòrica: teoria, mètode i trajectòries socials.

Metodologia

L'assignatura es compon de classes teòriques i seminaris.

- A les classes teòriques s'introduiran els continguts centrals de cadascun dels temes, tot relacionant les diferents propostes teòriques des del pensament polític amb la problemàtica arqueològica central al voltant de l'emergència i desenvolupament de les societats clasistes amb organització política estatal. El tractament dels temes anirà acompanyat de l'exposició crítica de casos d'estudi corresponents a diferents èpoques i regions del món.

- En els seminaris es debatran els aspectes teòrics i metodològics més rellevants relacionats amb el temari de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	50	2	4, 5, 6, 7
Tipus: Supervisades			
Seminaris pràctics d'aula	10	0,4	1, 2, 3, 8, 9, 10

Avaluació

- Un comentari de text, relatiu a la Part I del temari.

- Dos assajos breus que sintetitzen les idees principals tractades i debatudes al llarg del curs.

Reavaluació: nova presentació dels treballs anteriors amb subsanació de carències o errors.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assajos sintètics	70	60	2,4	2, 3, 5, 6, 8, 9, 10
Comentaris de text	30	30	1,2	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

Obres generals

BOBBIO, N.

(1987), *La teoría de las formas de gobierno en la historia del pensamiento político*. Fondo de Cultura Económica, México.

LULL, V. i MICÓ, R.

(2007), *Arqueología del Origen del Estado. Las Teorías*. Ed. Bellaterra. Barcelona.

SABINE, G. H.

(1996), *Historia de la teoría política*. Fondo de Cultura Económica, México.

TOUCHARD, J.

(1996), *Historia de las ideas políticas*. Tecnos, Madrid.

Bibliografía específica

ARISTÒTIL

(1970), *Política*. Centro de Estudios Constitucionales, Madrid.

BAKUNIN, M.

(1978), *Escritos de filosofía política*. Alianza editorial, Madrid.

BINFORD, L.

(1988), *En busca del pasado*. Crítica, Barcelona.

CASTRO, P., GILI, S., LULL, V., MICÓ, R., RIHUETE, C., RISCH, R. i SANAHUJA YLL, M^a E.

(2001), "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular", *Astigi Vetus*, 1, pp. 13-54.

CHAPMAN, R. W.

(2010), *Arqueologías de la complejidad*. Bellaterra, Barcelona.

CHILDE, V. G.

(1950), "The urban revolution", *Town Planning Review*, 21, pp. 3-17.

CHILDE, V. G.

(1984), *Los orígenes de la civilización*. Fondo de Cultura Económica, México.

CHOMSKY, N. i DIETERICH, H.

(1997), *La aldea global*. Txalaparta, Tafalla.

ENGELS, F.

(1975), *El Origen de la Familia, la Propiedad Privada y el Estado*. Editorial de Ciencias Sociales, La Habana.

FEINMAN, G. i MARCUS, J. (eds.)

(1998), *Archaic States*, School of American Research, Santa Fe.

FLANNERY, K.

(1975), *La evolución cultural de las civilizaciones*. Anagrama, Barcelona.

FRIED, M.

- (1985), "Sobre la evolución de la estratificación social y del Estado", a LLOBERA, J. R. (ed.) *Antropología Política*. Anagrama, Barcelona, pp. 133-154.
- GLEDHILL, J., BENDER, B. i LARSEN, M. T. (eds.)
- (1988), *State and Society. The Emergence and Development of Social Hierarchy and Political Centralization*. Unwin Hyman, Londres.
- GODELIER, M.
- (1974), *Esquemas de evolución de las sociedades*. Castellote, Madrid.
- HAAS, J., ed.
- (2001), *From Leaders to Rulers*, Kluwer Academic/Plenum Publishers, Nova York.
- HARRIS, M.
- (1978), *Caníbales y Reyes*. Argos-Vergara, Barcelona.
- HEGEL, G. W. F.
- (1993), *Fundamentos de la filosofía del derecho*. Ediciones Libertarias/Prodhufi, Madrid.
- HOBBS, T.
- (1991), *Del ciudadano y Leviatán*. Tecnos, Madrid.
- LENIN, V. I.
- (1976), *El Estado y la revolución*. Anagrama, Barcelona.
- LOCKE, J.
- (1985), *Ensayo sobre el gobierno civil*. Orbis, Barcelona.
- MAQUIAVEL, N.
- (1981), *El Príncipe (comentado por Napoleón Bonaparte)*. Espasa-Calpe Mexicana, México.
- MARX, K.
- (1975), "Crítica del Programa de Gotha", en *Marx y Engels. Obras escogidas. Vol. II*. Akal, Madrid, pp. 5-30.
- MARX, K.
- (1989 [1857]), "Introducción" a las Grundrisse". Annex a *Contribución a la crítica de la economía política*. Progreso, Moscú.
- MARX, K.
- (1979), *Formaciones económicas precapitalistas*. Estudi preliminar de E. Hobsbawn. Crítica, Barcelona.
- MICÓ, R.
- (2020), "Physical Violence, Public Violence: Searching for Mechanisms of Social Domination", *Culture & History Digital Journal*, 9 (1).
- MORGAN, L. H.
- (1987), *La sociedad primitiva*. Endymion, Madrid.

PLATÓ

(1973), *La República o El Estado*. Espasa-Calpe, Madrid.

PRICE, T. D. i FEINMAN, G. M. (eds.)

(1995), *Foundations of Social Inequality*, Plenum Press, Nueva York/Londres.

ROUSSEAU, J.-J.

(1985), *El contrato social*. Edaf, Madrid.

ROUSSEAU, J.-J.

(1996), *Discurso sobre el origen de la desigualdad de los hombres*. Alba, Madrid.

SERVICE, E.

(1984), *Los Orígenes del Estado y de la Civilización*. Alianza, Madrid.

SMITH, A. T.

(2003), *The Political Landscape. Constellations of Authority in Early Complex Polities*, University of California Press, Berkeley / Los Ángeles.

TOMÀS D'AQUINO

(1995), *La monarquía*. Tecnos, Madrid.

WASON, P. K.

(1994), *The archaeology of rank*. Cambridge University Press, Cambridge.

Programari

No cal programari especialitzat